

NC
DO

DE FEITEN OP EEN RIJ

EEN NIEUWE AGENDA VOOR HULP, HANDEL EN INVESTERINGEN

Voor het eerst heeft Nederland een minister voor hulp en handel. Minister Ploumen houdt zich naast ontwikkelingssamenwerking nadrukkelijk bezig met buitenlandse handel en investeringen. In [de nieuwe beleidsnotitie](#) 'Wat de wereld verdient', die de minister in april 2013 presenteerde, krijgt (welbegrepen) eigenbelang daarmee een duidelijke plaats naast solidariteit. De drie belangrijke ambities zijn: 1) het uitbannen van extreme armoede in één generatie; 2) duurzame en inclusieve groei overal ter wereld en 3) succes voor Nederlandse bedrijven in het buitenland. Dit factsheet geeft een overzicht van de belangrijkste uitgangspunten van het nieuwe beleid.

Hulp én handel

In 2011 werden door staatssecretaris Knapen al belangrijke hervormingen in de ontwikkelingsagenda doorgevoerd. Hierbij kwam meer nadruk op economische ontwikkeling te liggen. Het achterliggende idee is dat dit de zelfredzaamheid van landen in ontwikkeling vergroot. Minister Ploumen bouwt op die lijn voort en zet daarbij nadrukkelijk de deur open voor het Nederlandse bedrijfsleven. In de nieuwe agenda is ruime aandacht voor maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) en coherentie van beleid. Zo kijkt de regering naar de onbedoelde effecten van belastingverdragen met ontwikkelingslanden. Ondanks de aandacht voor MVO en coherentie leidt de nieuwe agenda tot veel discussie. De belangen van het bedrijfsleven gaan namelijk lang niet altijd goed samen met armoedebestrijding, het bestrijden van ongelijkheid en de zorg voor het milieu.

Loslaten van de 0,7-procentnorm

Het budget voor ontwikkelingssamenwerking wordt flink gekort. In 2014 wordt per jaar 750 miljoen euro bezuinigd en met ingang van 2017 is dat bedrag 1 miljard. De bezuinigingen leiden ertoe dat Nederland in 2014 0,68% en in 2017 0,55% van het Bruto Nationaal Product (BNP) aan hulp zal besteden. Daarmee gaat 2013 de boeken in als het jaar waarop Nederland voor het eerst sinds bijna 40 jaar de '0,7-procentnorm' loslaat. Het besteden van 0,7 procent van het BNP aan ontwikkelingshulp geldt sinds de jaren '70 als een internationale afspraak, al houdt maar een handjevol landen zich aan deze norm.

Handhaven van thema's

Nederland blijft inzetten op de vier speerpunten die onder het vorige kabinet zijn vastgesteld: vrouwenrechten en seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR), water, voedselzekerheid en veiligheid en rechtsorde. Wel wordt op bijna alle thema's bezuinigd (zie figuur 1). Naast deze bezuiniging worden de budgetten op de zogenaamde 'doorsnijdende thema's' als goed bestuur, milieu en onderwijs versneld afgebouwd. Alleen het budget voor SRGR en noodhulp blijft overeind.

Naar een mondiale ontwikkelingsagenda

Het kabinet wil toewerken naar een mondiale ontwikkelingsagenda met aandacht voor de vier genoemde speerpunten, duurzaamheid en sociale rechten. 'Internationale Publieke Goederen' (IPG's) spelen een belangrijke rol in alle onderdelen van het beleid.

IPG's zijn grensoverschrijdende goederen die in principe iedereen raken, of die voor iedereen beschikbaar zouden moeten zijn. Het kabinet richt zich vooral op de IPG's handel, veiligheid, voedselzekerheid, water, klimaat en migratie en hanteert daarmee een brede definitie van IPG's.

Hulp-, overgangs- en handelsrelaties

Het nieuwe beleid blijft zich richten op de partnerlanden die tijdens het vorige kabinet zijn vastgesteld en maakt daarbij een onderscheid in zogenaamde hulp- en overgangsrelaties. Daarnaast richt het kabinet zich op 27 handelsrelaties.

1. In *Hulprelaties* richt Nederland zich op (post-)conflictlanden, fragiele staten en landen die bij armoedebestrijding hulp nodig hebben. Dit zijn Afghanistan, Burundi, Mali, Jemen, Rwanda, Zuid-Sudan en de Palestijnse Gebieden. Daarnaast wordt samengewerkt met twee regio's: het Grote Merengebied en de Hoorn van Afrika.

2. *Overgangsrelaties onderhoudt* Nederland met lage- en middeninkomenslanden met een forse economische groei. In deze landen wordt hulp en handel gecombineerd en de toegang tot internationale en regionale markten vergroot. Het gaat om Bangladesh, Benin, Ethiopië, Ghana, Indonesië, Kenia, Mozambique en Uganda.

3. In de *Handelsrelaties* staat economische groei en werkgelegenheid centraal. De focus ligt op de opkomende economieën Brazilië, Rusland, India en China (BRIC-landen), de voormalige hulplanden Colombia, Vietnam en Zuid-Afrika, de Golfstaten, en verder op Irak, Maleisië, Mexico, Nigeria, Singapore, Turkije en Zuid-Korea. Tot slot komen ook Westerse landen in het rijtje voor.

Nieuwe instrumenten

Het kabinet reserveert 750 miljoen euro voor een periode van drie jaar voor het *Dutch Good Growth Fund*. Dit fonds verstrekt leningen aan ondernemers in lage- en middeninkomenslanden en Nederlandse bedrijven die willen samenwerking met bedrijven in deze landen. Het fonds biedt ook ruimte voor de export van Nederlandse ondernemers. Gelijke kansen, het verduurzamen van productieketens en MVO staan hierbij centraal.

Met ingang van 2014 komt er een *Budget Internationale Veiligheid* (BIV) met een jaarlijkse reservering van 250 miljoen euro. Het BIV richt zich op bescherming van burgers, voorkoming of beheersing van menselijke crises en bevordering van duurzame veiligheid en stabiliteit in arme landen.

Nieuwe samenwerkingsvormen

Het nieuwe kabinet laat de traditionele indeling in hulpkanalen (bilateraal, multilateraal, maatschappelijke organisaties en bedrijven) steeds meer los en zoekt naar nieuwe samenwerkingsvormen zowel binnen Nederland als in internationaal verband. Hiermee volgt het kabinet het advies van de Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV). Bijdragen aan multilaterale organisaties zoals de Wereldbank worden verminderd. De maatschappelijke organisaties kunnen per januari 2016, na afloop van de tweede fase van het medefinancieringsstelsel, op een veel kleiner bedrag aan overheidssteun rekenen. Figuur 1 biedt een overzicht van de bezuinigingen.

Figuur 1: Bezuinigingen in 2014 en 2017 (in miljoenen euro's)

	2014	2017
Voedselzekerheid	-60	-40
Vrouwenrechten en SRGR	0	20
Water, milieu en klimaat	-150	-65
Veiligheid, rechtsorde en goed bestuur	-125	-155
Noodhulp	0	0
Private sectorontwikkeling	-150	5
Maatschappelijk middenveld	0	-230
Multilaterale uitgaven	-60	-140
Overige uitgaven	-70	-145
Temporiserings	-180	0
Nog niet ingevulde ruimte	0	-250
Totaal	-750	-1000

Meer lezen?

Op <http://www.ncdo.nl/weten/globaliseringsreeks> zijn achtergrond dossiers te vinden over verschillende speerpunten van het beleid zoals water en voedsel, armoedebestrijding in de 21e eeuw en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Daarnaast zijn factsheets beschikbaar over [het beleid van het vorige kabinet](#), [mondiale publieke goederen](#) en de [geschiedenis van ontwikkelingssamenwerking](#).

Over NCDO

NCDO is het centrum voor burgerschap en internationale samenwerking. NCDO levert een bijdrage aan de mondiale dimensie van burgerschap door kennis over en inzicht in internationale samenwerking van Nederlanders te vergroten.

Deze factsheet is een uitgave van NCDO, mei 2013.

NCDO, Postbus 94020, 1090 AD Amsterdam, tel +31 (0)20 568 87 55
www.ncdo.nl